

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 12-50 Din

za inozemstvo 25.—

— seobvezne

— Opizni po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 14/L

Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravištvor:

Ljubljana, Prešernova

ul. št. 54. Telef. št. 34

Podružnice:

Maribor, Baravska ul. 1

Telef. št. 22

Celje, Aleksandrova a.

Račun pri poštn. čekov.

zavodu šte. 11.842

Ljubljana, 24. maja.

V parlamentarni državi je vprašanje odgovornosti vseh prav lahko rešljivo. Stranke se ne morejo skrivati ne za krono, ne za birokracijo, kakor so to delali v Avstriji. Ampak tiste stranke, ki drže vlado, so odgovorne.

Naši klerikalci bi radi iznašli drugo teorijo in jedli sladki kruh, obenem pa izgledali nedolžni, vse to obenem. Ta trud je brezuspešen in bolj možato bi bilo, če bi SLS priznala, da je odgovorna in da se odgovornosti zaveda. Poizkušajoča je igra, ki se uganja, ko vladajo poslanci iz SLS in iz nemškega kluba tožijo o nedostatkih, sami pa podpirajo vsak korak te vlade.

Odkar se je po volitvah sestavil režim, podpiran po SLS, se ni v upravi prav nič spremenilo na bolje. Vojaška uprava je ista, davčni vijak poje, in SLS je celo pristala na zvišanje indirektnih davkov. Draginja je še narasla in del uradništva je v obupu moral poseči po poslednjem sredstvu. Režim, podpiran od SLS, ni v ničemer prinesel kakšne olajšave in je zlasti, kar se tiče gravaminov naše pokrajine, popolnoma odrekal. SLS ni dosegla za svoje volilce prav čisto nič. Samo en uspeh je tu: demokratov ni v vladi, pač pa sami Velešbri. Zares skromna je naša »mogočna« SLS.

To so že vladni tovariši naše SLS, g. nemški nacionalci na boljsem. V Vojvodini se pridno organizujejo na stroške našega naroda in na Štajerskem celo prejemajo provokantne nastope in zahtevajo, da vlada s silo zatara slovenski odpor. Lahko se reče, da so Nemci za svoje volilce več prinesli, nego ponosna družba za pobiranje drobtin, t. j. SLS.

SLS ima v roki mestno občino ljubljansko, vsaj gosp. Periča in njegove slednike moremo mirno smatrati za navadne figurante. Ali SLS za občino kaj stori? Ali je zanj v Beogradu kaj dosegla? Z ničevimi frazami je vlada odločila župana Periča in mu želela srečno pot na lov za ameriškim posolom.

Moramo reči, da tako tužne delegacije, kakor jo ima slovensko ljudstvo v svoji SLS, dveh radičevih in Nemcu Schauerju, še nikdar ni imelo. Za vlado čez drn in strn, hvaliti vse, kar stori radikale, biti jim blapci v verifikacijskem odboru, na migljaj po potrebi teči v Zagreb, izginiti iz zbornice, če radikale to žele, to je prava suženjska vloga, ki jo igra SLS. Priznavamo, da je gosp. Pašić izborni uredil, ko si je brez resnih stroškov priredil dvoje tolp blapcev, ene s fesi, druge pa v talarju, ki se zaganjajo v demokrate na višji ukaz, iz strahu, da bi prišel na površje krepak nacionalen režim.

Tragičnoma je v tej edinstveni situaciji uloga celokupnega tiska SLS, zlasti pa njenega glavnega organa. Kako radi bi pisali v volitvenem žargonu, ki jim je tako iz srca zrasel, a boje se, da bi take izlive »sporazuma« kdo čital v Beogradu.

Ko so se prešle volilne številke, je v Katoliški tiskarni bilo vse pokonci: »nova doba v zgodovini človeštva se začne«, to je prilično bil odmev vseh govorov. V tretjem mesecu po volitvah je že jasno, da so se zopet enkrat tresle gore in rodile so — miško ali drugače povedano: kakor rjoveč lev je SLS hrumela v Beograd, danes pa je pred vladno cizo priklenjen ošleček.

Pogajanja z Italijo

Naša delegacija odpotovala v Rim.

Beograd, 24. maja. g. Nocoj je odpotovala iz Beograda naša delegacija za izvršitev trgovinske pogodbe z Italijo. Z delegacijo so odpotovali tudi naši člani paritetne komisije za ureditev reškega vprašanja.

Beograd, 24. maja. n. »Politika« piše: Včeraj popoldne je italijanski poslanik na našem dvoru Negrotti posel v ministrstvu zunanji del polnomočnega ministra Nešića, da obvesti našo vlado o pripravi mešane jugoslovanske in italijanske komisije za organizacijo reške države. Nešić je naznanil Negrotti, da je naša komisija že odpotovala.

IZGONI IZ ZAGREBA

Zagreb, 24. maja. r. Danes je zagrebska policija izgnala iz Zagreba za eno leto omladina Gerislava Angelinovića in Edvarda Bulata, oba urjunaša, ker sta se udeležila napada na uradništvu »Hrvatskega Borca«. Tudi je izgnala iz Zagreba za eno leto člana »Hane« (frankovskih fašistov) Mirka Pressburgerja, ki se je udeležil dijaškega spopada na Kipnem trgu.

Naraščajoča nesoglasja med radikali

CEPLJENJE V USTAVOTVORNE IN REVIZIJSKE. — DEMISIJA MINISTRA AGRARNE REFORME. — ODPOR PROTI LAZI MARKOVIČU.

Beograd, 24. maja. r. Vesti, da je prišlo med radikali do velikih nesoglasij, dobivajo vedno večjo podlago, zlasti ko se doznajajo podrobnosti iz današnje dopoldanske seje radikalnega kluba, na kateri so posamezni radikalni poslanci kritizirali skupščinske govore radikalnih ministrov in celo primorali ministra agrarne reforme Krsto Miletića, da stavi svoje mesto klubu na razpolago. Enako nepovoljno kritiko so morali čuti ministri dr. Milorad Vujčić, Mirko Uzunović in sam dr. Laza Marković. O zadnjem so nekateri poslanci trdili, da je imel govor, ki ni v duhu radikalne politike. Ko se je v klubu otvorila diskusija o rekonstrukciji kabineta, so poslanci iz nekaterih pokrajin zahtevali, da se postavijo v vlado možje njihovega zaupanja.

V splošnem so se radikalni poslanci politično in formalno opredelili v dve skupini, ki se jasno očrtavata druga od druge. Prva skupina želi, da se radikalni klub popolnoma angažira za vidovdanske ustavo, druga pa zahteva kompromis z Radićem. Pri razpravi v klubu predsednik vlade Pašić ni bil prisoten. Zvečer ob 21. so se sestali h konferenci radikalni ministri. Značilno je, da se se je ni udeležil minister Krsto Miletić, ki se je ta čas ostenativno šetal po Terazijah. Odsoten je bil tudi minister pravde dr. Laza Marković.

Po seji sta ministra Uzunović in Trifunović poročala Pašiću o razpoloženju v radikalnem klubu. Naglašala sta, da je govor dr. Laze Markovića, ki se je jasno izrekel za vidovdanske ustavo, izzval mnogo nezadovoljstva. Nezadovoljstvo se je pojavilo že, ko je govoril Ljuba Jovanović. Stopnjevalo pa se je pri govoru dr. Markovića, ki ni bil pooblaščen, da poda tako izjavo (o sporazumu z Radićem) niti v imenu vlade niti v imenu radikalnega kluba. Med radikalnimi poslanci se je vnel prepir radi tega, ali je bil govor dr. Markovića na mestu in ali odgovarja politiki radikalne stranke, ali ne. Ljubi Jovanoviću, ki je na včerajšnji seji narodne skupščine naglasil Pribičeviću, da se bo vidovdanska ustava popolnoma izvršila, so očitali njegove besede, da ne bo popuščal. Jovanović se je branil, da je to rekel v trenotku, ko so ga izzvali. Minister Trifunović je izjavil svojim ministrskim kolegom, da se je proti govoru dr. Markovića pritožil tudi dr. Korošec v imenu klerikalcev in muslimanov, češ da je ta govor protiven sporazumu z Radićem. Minister Trifunović je dr. Korošcu v svojem imenu izjavil, da ve samo to, da dr. Marković ni imel govora v imenu vlade ali radikalnega kluba, temveč le osebno in v svojem imenu. Zahteval je od ostalih ministrov, da se v tem vprašanju opredelijo. Pašić je nadaljno diskusijo prekinil, češ da ni prisoten minister pravde dr. Laza

Marković in da se zato ne more o tem razpravljati.

Nato so ministri govorili o včerajšnji seji narodne skupščine, predvsem o mandatu demokrate Mijovića. Do sklepa ni prišlo. Vprašanje se bo razpravljalo na ministrski seji, ki se bo vršila tik pred otvoritvijo prihodnje seje parlamenta.

Dalje je minister prosvete Trifunović poročal o gibanju srednješolskih profesorjev.

Beograd, 24. maja. r. Takoj po govoru poslanca Večeslava Vilderja je bilo opažati v radikalnem klubu kolebanje. Veliko število radikalnih poslancev je odobraval Vilderjevo naziranje. Osvorilo se je, da je dr. Marković storil prav, ko se je kategorično izjavil za vidovdanske ustavo, ker se morejo le na ta način zavrniti argumenti, ki jih je poslanec Vilder navedel proti radikalcem, češ da so radikalec nesli narodno in državno edinstvo na sejem Radiću. Sicer se bo nadaljna taktika radikalne stranke itak razvidela iz vladne deklaracije. Doslej je gotovo, da obstojita v radikalni stranki dve struji, ena za orijentacijo k demokratu, druga za nadaljevanje razgovorov z Radićem.

Tudi minister Marković odsopli?

Beograd, 24. maja. p. Nocoj se govori po Beogradu, da je podal ostavko tudi minister pravde dr. Laza Marković. Kakor doznava vaš poročevalec, ostane mesto ministra agrarne reforme začasno nezasedeno, dokler se ne razčisti situacija v narodni skupščini.

Namere federalistov.

Beograd, 24. maja. r. »Tribuna« priša iz Zagreba brjavko, da pride v nedeljo v Zagreb dr. Spaho, ki bo z Radićem in dr. Korošcem razpravljaj o situaciji in o nadaljnjem nastopanju namram radikalcem. Po izjavah radičevcev namerava federalistični blok ponovno za četni pogajanja z vlado. Kot delegati za te razgovore se imenujejo dr. Korošec, dr. Spaho in dr. Maček. Ako vlada ne pristane na njihove predloge, bodo sklicali začetkom meseca junija konferenco, na kateri bodo sklepali o svoji politični taktiki in nastopu proti radikalcem.

Beograd, 24. maja. r. Zastopnikom se spisa je dr. Korošec izjavil, da se govor dr. Laze Markovića po zahtevu nekaterih ministrov ne more smatrati za izjavo vlade in radikalnega kluba, temveč le za Markovićevo osebno naziranje.

Smrt radikalnega poslanca.

Beograd, 24. maja. g. Danes je umrl v Novem Sadu na posledicah operacije dr. Jovan Kockar, radikalni poslanec. Na njegovo mesto v narodni skupščini pride njegov namestnik dr. Momčilo Ivković.

Borba državnih nameščencev

TRAJNO ŠIRJENJE PROFESORSKEGA POKRETA. — HUPSKANJE RADKALSKEGA CASOPISJA. — POSVETOVANJE ŽELEZNIČARJEV.

Beograd, 24. maja. r. Proforsko vprašanje še vedno ni rešeno. Dočim vlada »rešuje« to vprašanje in ne pride do nobenega zaključka, se množi število profesorjev, ki podajajo ostavko na svoje službe. Do danes je podalo ostavko nad tisoč profesorjev, med njimi 50 ravnateljev srednješolskih zavodov.

Beograd, 24. maja. g. Vlada stoji na stališču, da ne more uvaževati ostavke profesorjev. Radikalni listi nastopajo zoper ta pokret. »Tribuna« danes ljuto napada gibanje profesorjev. V svojem uvodniku jih očeta s protidržavnimi elementi in defetisti, češ da podpirajo dr. Korošca, Radića in dr. Spaho. Ker vpliva ta pokret tudi na gibanje drugih uradniških kategorij, zahtevajo radikalni listi, naj vlada uporabi zakon o zaščiti države. To v javnosti ni napravilo ugodnega vtisa.

Glavni akcijski odbor uradništva je imel sinoči važno sejo, na kateri so razpravljali o pravcu, po katerem se ima odsej uradniško gibanje, ki doblja bolj in bolj nepomirljiv značaj. Centralni odbor narodnih železničarjev je imel včeraj daljšo razpravo o gibanju za zboljšanje gnotnega stanja železničarjev v vsej državi. Včeraj je bil izvoljen tudi za železničarje centralni akcijski odbor, ki bo vodil železničarsko gibanje po vsej kraljevini.

Beograd, 24. maja. g. Na včerajšnji seji radikalnih ministrov so razpravljali tudi o proforskem vprašanju, o ka-

torem je poročal minister prosvete Trifunović.

Vlada je vprašala finančnega ministra ali more dati profesorjem predujem. Minister finance ni mogel na to odgovoriti, narkar je minister Trifunović svetoval vladi, naj ne uvažuje ostavke profesorjev, temveč naj jih pozove, da nadaljujejo s poukom. Vlada naj poda profesorjem izjavo, da uvideva upravičenost proforskih zahtev in da boče vprašanje čimprej rešiti, toda to skupno z uradniškim in šolskim zakonom. Minister Trifunović je bil pooblaščen, da profesorjem izjavi, da je vlada voljna dati profesorjem vse, kar je obljubljeno sodnikom, in sicer na ta način, da se postavke za sodnike kratkoma prepisejo za profesorje.

PREDČASEN ZAKLJUČEK ŠOLSKEGA LETA.

Beograd, 24. maja. r. »Preporod« doznava, da je minister prosvete izdal naredbo, da se šolsko leto na zavodih ki so se pridružili stavki, zaključuje 1. junija. V ministrstvu prosvete se vrše razgovori o ureditvi polaganja tečajnih izpitov.

TAKSE ZA UVOZ LOVSKIH PUŠK

Beograd, 24. maja. g. Minister vojne in mornarice je zahteval, naj se izda naredba, po kateri naj se plačuje pristojbina za uvoz lovskih pušk in njihovih delov. Pristojbina za vsak del lovskih pušk bo znašala sto dinarjev.

Nenadna demisija francoske vlade

NEZAUPNICA V SENATU. — PREDSEDNIK DEMISIJE NI SPREJEL

Pariz, 24. maja. j. Čisto nepričakovano je izbruhnila nocoj vladna kriza, ki se bo sicer za enkrat še mirno poravnala, vendar pa brez dvojna zapustila občutno disharmonijo. Zvečer ob 8. se je sestel nocoj senat, da razpravlja o obtožbi komunističnih voditeljev. Kljub temu da je ministrski predsednik Poincaré polagal veliko važnost na to, da senat odobri njegovo politiko in izreče obsodbo nad komunisti, je senat predlog vlade s 148 glasovi proti 104 odklonil. Izid glasovanja se je bliskovito razširil po mestu in vzbudil ogromno senzacijo.

V poznih večernih urah je sklic Poincaré ministrski svet, da zavzame stališče z ozirom na odklonilni sklep senata. Vlada je izjavila na Poincaréjev predlog, da smatra sklep senata za nezaupnico, ki ji mora slediti demisija. Po končani seji so odšli vsi člani kabineta v Elysees, da izroče predsedniku Millerandu demisijo celokupnega kabineta. Millerand demisije ni sprejel.

Komunistična vsfaja v Poruhrju

MESTO GELSENKIRCHEN V KOMUNISTIČNIH ROKAH.

Berlin, 24. maja. z. Po vesteh iz Dortmundu in Gelsenkirchena se komunistični izgredi nadaljujejo. Ker so bili Francozi razpustili varnostne straže, je prevzela skrb za red in mir požarna brigada, ki pa komunistov ni mogla ugnati. Morala se je umakniti. Komunisti so pri zasledovanju vdrl v več privatnih hiš in jih preiskali, češ da so v njih skriti gasilci. Pri tem so mnogo stanovanj izropali in demolirali, poškodovali pa tudi cele stavbe. Sinoči pozno zvečer so bili komunisti gospodarji situacije v Gelsenkirchenu, kjer so zasedli tudi policijsko predsedstvo in razvili na njem rdečo zastavo. Vse akte so pometali na ulice, kjer so jih komunistične množice zažgale.

Celo noč so patrolirali po ulicah oddelki delavstva, ki so vdrli tudi v mnoge gostilne in kavarne, razgnali goste in razbili pohištvo. Francosko vojaštvo ni interveniralo nikjer, ampak je strahotno samo poslopja, v katerih so nastanjeni francoski uradi in francoski vojniki. Komunisti so proglasili splošno stavko, ki je pa dolejš še niso mogli izvesti.

Rudniki in tovarne, ki se stavki nočejo pridružiti, si ustanavljajo samobramne organizacije, ki naj zavrnejo evnetuine komunistične napade. Med temi organizacijami in komunisti je prišlo do ponovnih krvavih spopadov.

Berlin, 24. maja. s. Po dosedanjih poročilih je bilo pri bojih v Dortmundu in Gelsenkirchenu ubitih 8 oseb in nad 60 težko ranjenih.

KAKO JE PRIŠLO DO IZGREDOV.

Gelsenkirchenu, 24. maja. s. Včerajšnji spopadi v Gelsenkirchenu so nastali valed tega, ker so Francozi razpustili nemške varnostne policije. V zadnjih dneh je bilo ljudstvo vsled dviganja cen splošno ozlovljeno, kar so komunisti in razni temni elementi porabili v svoje svrhe. Po ropanju trgovin so hoteli zaigati policijsko predsedstvo, vendar pa so ponjeje se zadovoljili s tem, da so sežgali vse akte. Delavstvo ne odobrava tega postopanja komunističnih tolp in bo zavzelo odločno protistališče. Policijsko predsedstvo je bilo še danes v rokah upornikov. Mesto je zelo razburjeno.

Italijanske parade na Goriškem

Trst, 24. maja. l. Danes je bilo v Redipulji slovesno blagoslovljeno pokopališče v vojni padlih vojakov. Slovesnostim so prisostvovali vojvode Aosta, Pistola in Bergamo, ministrski predsednik Mussolini, vojni minister general Diaz, zastopstvi zbornice in senata in več italijanskih vladnih odličnikov. Ob slovesnosti je govoril vojvoda Aosta, bivši poveljnik italijanske tretje armade, ki se je borila ob Gorici. Iz Redipulje so odšli dostojanstveniki in velika množica vojnih invalidov na hrib Sv. Mihaela. Posvetitve vojaških pokopališč se bodo vršile te dni tudi v Gorici. Trstu in Trečju ter v mnogih drugih krajih, kjer se nahajajo vojaški grobovi.

Pogreb Vorovskega v Moskvi

Moskva, 24. maja. l. Pogrebne svečanosti Vorovskega so trajale včeraj 5 ur. Krsto so nosili člani vlade s Čičerinom na čelu, navzoči so bili zastopniki vseh inozemskih misij, ki so poslale vsaka po en lep venec. Vse misije, tudi angleška, so izobesile zastave na pol droga.

Ob odprtem grobu so govorili Čičerin, Kamenjev in Zinovjev, ki so poudarjali, da bo rdeča diplomacija izvojevala zmago v boju, v katerem je padel Vorovski.

ODLIKOVANJE POLITIKOV.

Beograd, 24. maja. r. V ministrskem predsedništvu se pripravlja ukaz s katerim bodo odlikovani Ljuba Davidović z redom Belega orla II. stopnje; dr. Ivan Ribar z redom Karagorgjeve zvezde IV. stopnje, in Todor Božanac z redom Belega orla IV. stopnje.

KONVENCIJE Z AVSTRIJO.

Dunaj, 24. maja. l. Finančni in proračunski odsek narodne skupščine je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je sprejel dogovore med Avstrijo, Madžarsko, Italijo, Poljsko, Rumunijo in Jugoslavijo glede preprečenja dvojnega obdačenja in glede izločitve vložkov in depotov iz poslovanja poštne hranilnice na Dunaju.

SPREMENBA V MADŽARSKI VLADI.

Budimpešta, 24. maja. s. Ministrski predsednik Bethlen je pozval poslanca dr. Emila Nagyja, da prevzame justični resort. Dr. Nagy se je povabil odzval in je izjavil, da bo izvedel več reform v kazensko-pravni redu.

Ruski odgovor Angliji

London, 24. maja. l. Krasin je danes izročil lordu Curzonu odgovor ruske vlade na angleški ultimatum. Ruska vlada izraža v tej noti nado v dosego sporazuma in predlaga, naj se takoj sklene konvencija, ki bo dovoljevala Angležem toliko časa ribariti v ruskih vodah, dokler tega vprašanja ne reši Zveza narodov. Nadalje odklanja sovjetska vlada plačanje odškodnine za zaplenjena angleška parnika ter zavrača očitke, češ da je prelomila trgovinsko pogodbo.

RUSKE REPRESALIJE PROTI ŠVICI?

Pariz, 24. maja. l. Ruska vlada je za represalije proti Švici radi umora Vorovskega aretirala več švicarskih državljanov v Rusiji in je izjavila, da ne bo več pustila potnikov s švicarskimi potnimi listi v svoj teritoriji.

OBOROŽEVANJE RUSIJE.

Pariz, 24. maja. l. Iz Rige poročajo, da je Trockij na skupščini vojnega sovjeta v Moskvi izjavil, da bo zahteval zopet novih velikih kreditov za ojačanje vojske in posebno za nabavo zračnega brodogra.

Inozemske borze

24. maja.

Trst: Borza je bila radi državnega praznika (obletnica vojne napovedi Avstriji) zaprta.

Capita: Beograd 3.82, Berlin 0.0102, Newyork 554.75, London 23.56, Pariz 36.90, Milan 26.80, Praga 16.54, Budimpešta 0.1025, Sofija 4.65, Varšava 0.0111, Dunaj 0.0078125, avstrijske žig. krone 0.007825.

Dunaj: Beograd 738, Berlin 1.28, Newyork 71.000, London 328.600, Pariz 4727, Praga 2142, Budimpešta 13, Varšava 1.53, Sofija 585, Milan 3440, Curih 12.830, valute: dinarji 729, nemške marke 1.29, dolarji 70.800, švic. franki 12.750, franci 4675, funti 325.100, češke krone 2109, madž. krone 12.85, poljske marke 1.20, lire 3390, lei 400.

Berlin: devize: Newyork 55.100, London 255.000, Pariz 3655, Praga 16.55, Milan 2645, Curih 9945, valute: dolarji 54.700, švic. franki 9900, fr. franki 3659, funti 254.500, češkoslovaške krone 1625, lire 2640.

Newyork: London 462.75, Pariz 646, Berlin 0.1825, Milan 482.25, Curih 18.75, Praga 298.75.

Poklicno gasilstvo v Ljubljani

Donesek k občinskemu gospodarstvu v Ljubljani.

Staro načelo je, da je v požarni nevarnosti dolžnost prebivalstva pomagati. Ta pomoč ni le v interesu nesrečnega pogorelega, ona je v interesu sosedov, ki jim plamen požara more ugrabit i metje, in tudi v interesu vseh, ki pridejo jutri lahko v nesreči na vrsto. Iz teh koristnih načel je izšla plemenita naprava *prosvotolji. gasilstva*, ki se je med Slovenijo razvila prav krepko. To je dokaz, da imamo smisla za prostovoljno pomoč do bližnjega. Ponosni smo bili na naše gasilske organizacije, ki so iz *poštivovalnosti* ne pa radi boga plačila hitle v boji proti razdirajočemu elementu.

Tudi v Ljubljani je cvetelo prostovoljno gasilstvo in lokalna zgodovina priča o nešteti junaških činih njegove organizacije. Reči moramo, da smo bili ponosni na te plemenite lastnosti prebivalstva, ki je vedno kazalo simpatije za društvo in ga podpiralo.

Naravno, občina je po zakonu in po svoji nalogi sploh interesirana na gasilstvu. Torej ga mora *podpreti* in z njim delati roko v roki.

Zdaj pa smo prišli na magistratu do novih močitev, ki jim prostovoljno delo ni pogodu, oni imajo preveč denarja, da ga morajo trošiti vstvarjajoč za svoje somišljenike službe in službe.

Tam, kjer si je občina prej pomagala s podporami, imamo danes drage pisarne, brezposelne uradnike, pisarje, akte, kar vse ogromno stane. Če bi v normalnih časih prišel kdo na idejo, da občina brez potrebe kaj žrtvuje, bi to bilo obsodbe vredno, danes pa, ko se mesto šibi pod davčnim bremenom občine, uvesti nove izdatke in urade, zasluži, da bi jih župan in njegovim svetovalcem nastel 25 po tistem delu telesa, kjer hrbet izgubi svoje prečistito ime.

Letos je občina Ljubljana za *poklicno gasilstvo* izdala že skoro 600.000 dinarjev in v zadnji seji občinskega sveta je bil za delavnice in en avto znova dovoljen kredit 370.000 dinarjev! Milijonske izdatke imamo, kjer bi kot podpora prostovoljni organizaciji bilo mnogo, mnogo manj dovolj.

Naš Mestni dom se po sklepu občinskega sveta preuredi popolnoma v gasilski dom. Kjer je bilo prej prostora za mnogo uradov, se širi en razširjen urad, ki je prej zavzemal skromne prostore. Ordinacijo za reveže se že zdaj pahnili na mraz in dež. Preurejati bodo toliko časa, da bo treba za ostale urade nove hiše, ki bo stala parkrat deset milijonov. In iste stranke zabavljajo nad državno upravo, ko ne znajo te malenkosti držati v redu in nasedajo vsakemu »hohstaplerju«, ki bi rad široko sedel kot direktor in gospod na troške davkoplačevalcev. Veliko davčno breme občine sloni na indirektnem davku pa je za to nerazumljiva kratkovidnost delavcev, ki mislijo, da jih ta brezglava politika itak nič ne stane, ker vse plačajo buržuji!

Za poklicno gasilstvo je seveda treba graditi nove delavnice.

Krono pa si je g. Perič dal na glavo »Organizatornim statutom mestnega poklicnega gasilstva«. To ekpucalo kritikovati s strokovnega stališča si danes prihranimo. Opozorjamo le na najvažnejše točke, ki gredo iz žepa Ljubljancem.

Poklicno gasilstvo naj po možnosti stanuje v uradni stanovanjih. Že čujemo o tozadevnih željah in si lahko predstavljamo, kaj bo to stalo v današnjem času.

Služba poklicnega gasilca je stalna in daj dobimo:

- 1) gasilске uradnike;
- 2) gasilsko moštvo.

Uradnikov bo toliko, da dobi kar svoj samostojen statut. Bog varuj da bi mestni uradnik iz drugega oddelka upravljal po strani tudi posel gasilске šefa. Ne, ne: Brundirektor mesta Ljubljane mora biti mož, ki nič drugega ne dela, kakor da v slučaju požara vodi gasilce.

Brundirektor je velik gospod. V VII. činovnem razredu je zaenkrat, torej ima sin delnosodnega svetnika. Ker se za druge uradnike poklicnega gasilstva predpisuje sedaj šola z maturo, izgleda, da mora tudi on imeti za sabo gimnazijo ali realko. Zakaj ne zahtevajo gg. komunisti, da mora vsak poklicni gasilec biti doktor? Če bi se zahtevalo, da bodi to doktor bogoslovja, bi najbrž pristali tudi klerikalc!

Brundirektor je srečen človek. Da se izkaže njegova potreba, ima pod seboj cel status uradnikov: gasilске praktikante, asistente, mojstre, nadzornike (»rešpetar«), višje nadzornike (»oberrešpetar«) od XI. do VIII. činovnega razreda. Plača bo ista kakor jo imajo občinski uradniki s pravico do penzije.

Človek ne ve, ali bi se jezil ali smejal temu nečuvnemu igranju z naslovi, činovnimi razredi, tam kjer so prej uspešno večidel brezplačno delali možje, ki so imeli srce na pravem mestu in se niso morali izkazovati z maturo.

Moštvo ima seveda tudi stalno pragmatično službo. Za enkrat je njega stala: 1 vadiitelj, 3 četniki, 3 šoferji(?), 3 pomožni šoferji(?), 2 telefonista, 2 reševalca, 21 mož gasilcev. Profesionalisti so pomožni uradniki, neprofesionalisti pa v rangi slug, vendar tudi lahko avanzirajo, če bodo po volji gosp. Pirca in njegovi žlahtli!

Pa karž še ni konec: gasilci neprofesionalisti so razdeljeni v 3 razrede in bodo na svojih vizitkah imeli tiskano:

vstariji, članarji in četarji. Statut se sploh črta kakor humorističen podlistek, ki ga je napisal g. Milčinski. Šarže imenuje statut »dostojanstvenike«. Vsi gasilci bodo imeli razen plače še posebne doklade, stanovanje, razsvetljavo in seveda pokojnino... Kaj bo vse to stalo, tega danes še ni mogoče izračunati. To pa gg. Perič in Pirca ne boli. Njima je dovolj, da se izžene prostovoljne gasilce in da se v službo spravi ljudi njihovega mišljenja. Uboga Ljubljana!

Politične beležke

+ Nemška izzivanja. Ptujski dogodek je dal Nemcem povod, da krepko obrekujejo našo državo v inozemstvu. V avstrijskem in nemškem časopisju so razširili pretirane vesti, ki skušajo naslikati naše nemškutarje za pravice mučenike. Tega smo že vajeni in ne bi se vznemirjali. Te dni pa se je osmelilo glavno glasilo Nemcev v Jugoslaviji, novosaški »Deutsches Volksblatt« do obdolžitve, ki je ne moremo molče prežeti. List trdi nymreč na podlagi lažljivih informacij iz Ptuj, da je — demokratska stranka aranžirala napad s kamenjem na nemškega poslanca Schauerja. Kot »dokaz« za to trditve služi listu tudi brzjavka iz Beograda, da so vsi parlamentarni klubi izrekli svoje obžalovanje nad napadom, samo demokratski klub ne. In tako pišejo ljudje, ki hočejo, da se smatrajo za resne. Nesramno nemško insinuacijo zavračamo z zaničevanjem. Očividno Nemcem se ni dovolj izzivanja, ampak ga hočejo še nadaljevati. Prav: če hočejo po tej poti naprej, bodo morali pač računati s tem, da dobe zaslužen odgovor. Čas zanj že še pride!

+ Odmev Radičevega govora v Beogradu. »Politika« poroča: Zadnji Radičev govor ni napravil v Beogradu nobenega vtisa niti v vladinih niti opozicijskih krogih. Radič je ostal Radič: le ker je imel tokrat malo inteligentnejšega poslušalca, je govoril samo malo bolj umerjeno. Preokret pri radičevih glede razmerja do demokratov je bolj zainteresiral politično javnost in potisnil na stran Radičev in njegov govor. Pozornost vseh političnih krogov je posvečena novim odnošajem med radikali in demokrati. V parlamentarnih krogih so videli v tem posledico zadnjega Radičevega govora. Radič je sicer zatrl na koncu svojih izjav, da bo prišlo do sporazuma, a cel njegov govor je bil tak, da je spozrazum nemogoč. Zato so radikali začutili potrebo da se malo približajo demokratom. Druzi krogi, zlasti tudi demokratski, menijo, da Radičev govor v tem oziru ni mogel igrati tako velike vloge, temveč da so prišli radikali do prepričanja, da je najboljše, ako ne pretrgajo vseh vezi z demokrati. Bodočnost je negotova, ker se na Radičev da za zanesiti in zato menijo radikali, da ne bi bilo pametno podreti nastoj, ki bi mogli voditi zopet do radikalsko-demokratske koalicije.

+ Italijanski glas o Radiču. Dopisnik »Corriere della Sera«, Giulio Caprin, je v Zagrebu obiskal Radiča in sedaj opisuje svoje dojme. Caprina je presenetila Radičeva konfuznost, absurdnost njegove ideologije in demagogični značaj. Caprin misli, da za rešitev spora obstajata samo dve možnosti: ali se bo legeza dno Radič kot demagoška ličinka izhujil v vladnega človeka, ali pa bo splahnel s svojimi absurdnostmi vred. Zaenkrat pa Radič ni nič drugega ko demagog, tak radi svoje neodgovornosti in velike toleranco, s katero ga beogradska vlada pusti govoriti, proklinjati in fanatizirati.

+ Koroščevo mnenje. Dr. Korošec, sebi in Radičevim navodilom zvest, konferira i z radikali i z opozicijo. Radičale prepričuje, da se sedaj morajo izjaviti o načinu sporazuma; opoziciji pa izjavlja, da ne verjame v sporazum, posebno zato ne, ker blok zahteva Bosno za sebe. Novinarjem pripoveduje, da je izredno zadovoljen z Radičevim govorom; v klubu, med štirimi stenami pa v svojim »fantom« povedati tudi kaj drugega o Radiču. Kar bo, bo: pa nekaj bo! — To je dr. Koroščevo mnenje.

Po svetu

— Kuga v Egiptu in Španiji. Nedavno smo javili, da se je v Egiptu pojavilo več slučajev kuge. Sedaj poročajo iz Kaira, da je število obolelih v zadnjem času znatno naraslo. Kuga se tako naglo širi, da so oblasti proti njej organizirale ves sanitetni aparat. Tudi v Španiji se pojavljajo slučajji kuge.

— Smrt bivšega socialističnega poslanca. V Milanu je te dni umrl bivši socialistični poslanec Nicolò Barbato, star 62 let. Barbato je svoj čas igral v socialistični stranki Italije pomembno vlogo, zadnja leta pa je živel v pozabljenju in tako tudi izdihnil.

— Brezposelnost v Rimu. V Rimu vlada velika brezposelnost. Brez službe je zlasti mnogo natakarev, konceptnih uradnikov in podobnih nameščenec. Zaenkrat ni nobenih izgledov, da bi brezposelnost prenehala, vsled česar vlada v vseh slojih velika potrlost radi nastopajoče bede.

— 7 m dolgega in 1200 kg težkega soma so te dni ujeli ribiči blizu Genove v Italiji. Zverlina je vznemirjala male ladje in čolne v zalivu toliko časa, dokler ni postala žrtev zalezovalcev.

Prosvefa

Ljubljanska drama.

Petek, 25.: Zaprto.

Sobota, 26.: »Kar hočete«. C.

Ljubljanska opera.

Petek, 25.: »Luiza«. (Ob pol 8.) E.

Sobota, 26.: Zaprto.

Mariborsko gledališče.

Sobota, 26.: »Hasanaginica«. Premiera. V izvirniku. B.

Mariborska Glasbena Matica priredi dne 6. junija pomladni koncert pod vodstvom g. ravnatelja Topiča. Zbor se je medtem nanovo reorganiziral in šteje 93 izvršujočih članov.

Gostovanje pesalke Lidije Wislakove v Mariboru in Celju, se vrši dne 26. maja v mestnem gledališču v Celju in dne 27. maja v narodnem gledališču v Mariboru. Opozorjamo celjsko in mariborsko občinstvo na redko priliko, da si ogleda mlado umetnico, ki je že dosegla več silajnih uspehov. Izvajala bo Smetano, Suka, Mozarta, Griega, Debussyja i. dr. Na glasovirju jo spremlja g. prof. A. Ruč. Načrte za kostume izdelal arh. Račo Kregar.

Dr. Tavčarjevo »Jesensko cvetje« v češčini. Meseca aprila je izšel v Olomoucu (založništvo R. Pranberger) ta biser slovenske proze kot samostojna, okusno opremljena knjiga. Prevod je oskrbel dr. Bohuš Vybiral, resen prijatelj slovenskega kulturnega življenja, ki je prevedel že par naših del (Cankarja) in ki stalno zasleduje in poroča v čeških revijah o našem kulturnem delu. Natanč ne presoje prevoda ne morem podati, ker nimam trenutno originala pri roki. Vendar bi pripomnil, da je prevod ne navadno gladek in da razkriva globoko prevajalčovo pojmovanje umetniških vrednot celotnega dela. Ohranil je v češčini isto barvo in ritem, ki karakterizira original. Z ozirom na frazeologijo je bil primoran marsikaj opisati, marsikaj pustiti neprevedeno, toda vedno tako, da ne moti celotnega vtisa. Prevod je opremljen s strokovnim uvodom dr. Ivanu Tavčarju in njegovem delu in s kratkim seznamom manj znanih krajev in izrazov. F. K.

Manzonijev jubilej. V torek se je povsod v Italiji praznovala stoletnica, odkar je izšel roman »I promessi sposi« (Zaročnica), in petdesetletnica smrti avtorja Alessandra Manzonia. Listi objavljajo dolge članke o slavjenem in priljubljenem pisatelju.

Sport

Leipziger Ballspielklub : Ilirija 2 : 1 (1 : 1).

Po včerajšnji tekmi, po kateri je Ilirija po svoji lastni krivdi doživela poraz, ne moremo pritrčiti onim poročilom, ki so slikali goste iz Leipziga kot prvostopenjsko moštvo v pravem pomenu besede. To pa poč moštvo, ki skuša s poštvovalnim nastopom doseči ugodne rezultate, toda o »Extraklasse« ne more biti govora, vsaj po včerajšnjem nastopu ne. V njegovem igranju nismo opazili niti izrazitega sistema, niti posebne kombinacije, ki bi opravičevala klubov sloves. Tudi glede tehnike smo videli že med našimi klubi dosti enakovrednega in tudi boljšega. Edino, v čemur so se v tem oziru odlikovali je njihova igra z glavo v kateri so domačine nadkriljevali. Sploh polagajo naši klubi premalo važnosti na igro z glavo. Šele ko nastopi nasprotnik s tako igro, se spomnijo tudi naša moštva, da tudi tega ne smejo zanemarjati. To smo videli v ponedeljek pri tekmi med dunajskimi Amaterji in Primorjem in včeraj zopet. Toda kljub navedenim pomankljivostim in kljub efektivni premoči Ilirije je bila zmaga gostov upravičena. Najboljši igralci gostov so bili oba branilca, zlasti desni, in izvrstno desno krilo, ki je tudi zabilo oba gola. Napadu manjka precej zmisla za skupno igro. Notranji trio ni bil na mestu. Vratar je žoge precej srečno odbijal, toda zdi se nam, da premalo upošteva trenutno položaje, vsled česar je način njegove obrambe precej riskanten. Krilci so vsaj dobro pokrivali.

Pri Iliriji že dolgo niso videli, da bi toliko moči odpovedalo, čeprav je bila vidno v premoči. Izvrsten je bil Dürschmidt od celjskih Atletikov, ki je gostoval kot desni branilec in je popolnoma zaslužil ponovni aplavz občinstva. Ker je razven Lada odgovarjala tudi krilska vrsta, je Dürschmidt večkrat prevzel tudi njeno delo. Najslabši v krilski vrsti je bil Držaj, ki se v prvem moštvu ni obnesel. V napadu je bil skoro brez vrednosti Dolinar, ki je bil prepočasen in je zakrivil tudi mnogo taktičnih napak. Tudi Zupancič I. na desnem krilu ni zadovoljil. Pevalček na levem krilu se ne zna pravilno plasirati. Njegovi centri so lepi. Učak in Oman sta se potrudila, sta pa, kakor sploh vse napad, pred golom odpovedala. In v tem je predvsem vzrok včerajšnjega poraza Ilirije. Koliko lepih pozicij pred golom, zlasti v prvi polovici, so pustili nezbrabljeni. Vratar Soklič je bil včeraj slabši, kakor običajno. Vsaj drugi gol, bi bil kljub napake branilca in krilca lahko držal.

Vodstvo so dosegli gostje po desnem krilu kmalu po začetku igre. Domačinom se je posrečilo še v prvem polčasu izenačiti. Premoč je bila skoraj ves čas na strani Ilirije. Po odmoru oblegajo domačini nasprotnikov gol. Toda ne gre in ne gre, vedno odpove napad v odločilnem trenutku. Gostje se potrudijo in dosežejo zopet po desni zvezi gol. Pri tem ostane,

Ilirija je morala podleči moštva, ki bi ga, ako bi bila v formi, kakor smo jo letos že večkrat videli, brez posebnega napora lahko porazila.

Sodil je g. Ochs, ki je sicer spregledal par pregrešk, bil pa v splošnem vendar dober.

Westham-United v Pragi. Sloviti angleški klub, ki se nahaja na turneji po srednji Evropi je igral včeraj, v četrtek s praško Sparto. Tekmi je prisostvovalo 22.000 ljudi, ki pa niso prišli na svoj račun, ker je nudila igra le malo zanimljivega. Rezultat 1 : 1 (0 : 0).

Naša državna nogometna reprezentanca. Odbor za sestavo reprezentance J. N. S. je določil moštvo, ki bo dne 3. junija zastopalo v Krakovu jugoslovanski sport proti poljski reprezentanci. Sestava je nastopna: Friedrich, Vrbancič, Dasović (Hašk); Pažur II., Dubravčić, Paškvan (Concordija); Babič (Gradjanski), Petković (Jugoslavija, Beograd), Perška (Gradjanski), Vinek (Hašk), Abrahm (Vojvodina, Novi Sad).

Seja tehničnega odbora lahkoatletiskega podsaveza se vrši v petek, 25. t. m. ob 9. v sobi Sportne zveze.

Sokolsstvo

Jezdni odsek tel. društva Sokol Ljubljana se vdeleži dne 2. junija pogreba judenburških žrtve, dne 3. junija pa razvija naraščajškega praporja Sokola II. Prijave sprejema brat načelnik Franke. Zdravo!

Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) pozivlja svoje članstvo, da se v čimvečjem številu in civilni obleki udeleži poldnevnega izleta moške dece na Brezovico v nedeljo 27. t. m. Odhod z vlakom ob pol 14. povratek zvečer z vlakom ali pa peš. Zdravo!

Sokolsko društvo v Ljubljani (Narodni dom) pozivlja svoje članstvo, da se v čimvečjem številu in civilni obleki udeleži poldnevnega izleta moške dece na Brezovico v nedeljo 27. t. m. Na Brezovici telovadni nastop: proste in redovne vaje, telovadne igre in skupine. — Cenjene roditelje in prijatelje naraščaj vabimo na ta izlet, da se skupno poradujemo v naravi z našimi nasledniki — bodočimi Sokoli. — V slučaju slabega vremena se izlet preloži na prihodnji mesec. Železniške legitimacije (po Din — 25) dobijo se v pisarni Jugoslov. Sokol. Saveza, poleg tega bodo izletnikom na razpolago tudi na kolodvoru pred odhodom vlaka. Zdravo! Prednjaški zbor.

Sokolsko društvo v Celju priredi v slučaju lepega vremena v nedeljo, 28. t. m. izlet na Veliko Kozje. Odhod z vlakom ob 7.15 do Rimskega toplice, povratek iz Zidanega mosta z večernim vlakom.

Novi sokolski vestnik. Sokolska župa Split je pričela izdajati »Sokolski Vjescnik župe Split«, ki bo kot tak izhajal do župnega zleta, a pozneje bo urejevan kot župni vestnik. Uredništvo tega sokolskega glasila je prevzel brat dr. Mirko Buič.

Druga justifikacija v Mariboru

Maribor, 24. maja.

Jutri ob sedmi uri zjutraj bodo na dvo ristič mariborskega okrožnega sodišča izvršili to leto že drugo justifikacijo. Obesili bodo 30letnega zidarja Antona Rozmana iz Jurove pri Ptuj, ki je bil 22. junija preteklega leta pri poroti radi roparskega umora 70letne starke obsojen na smrt na vešalih. Njegov zagovornik je proti sodbi sicer vložil ničnostno pritožbo, katero pa je Stal sodmorce v Zagrebu zavrnili in tudi kralj mu ni dal pomiloščenja. Danes dopoldne je mariborski kazenski senat pod predsedstvom nadsvetnika Stergarja sporočil Rozmanu, da zanj ni več rešitve, da bo jutri obsojen. Rozman je bil v prvem hipu nad tem konsterniran, čez nekaj trenutkov pa je začel bridko jokati in klicati, da je nedolžen, češ da je vsega kriva le njegova pomočnica 46-letna Alojzija Rozman, delavka iz Male Nedelje pri Ljutomeru, ki je bila pri poroti z njim vred obsojena na smrt. pa so ji danes sporočili, da je pomiloščena v dosmrtno ječo.

Zločin Antona Rozmana in njegove pomočnice se je izvršil lani v Mariboru in je vzbudil tedaj ogromno razburjenje. 21. februarja lanskega leta je prišel tedanji finančni svetnik dr. Ljudevit Brence, sedaj član upravnega sodišča v Celju, okrog pol 8. zvečer v svoje stanovanje v Cvetlični ulici in opazil, da zunanja vrata niso zaklenjena z varnostno ključavnicco. V predsobi pa je manjkala na obealniku modra suknja. Vrata v spalnico, ki so bila sicer vedno odprta pa je našel zaklenjena in je zato poklical stražnika ter ključavničarja, da so odprli spalnico. V sobi se jim je nudi strašen prizor: vse je bilo križem razmetano, obleka, perilo, omare in kredence v lomljenja, pokrovi potnih košar razrezani. Na postelji pa je ležala umorjena dr. Brencetova 70-letna streljica Apolonija Šilak. Bila je zadrgnjena s posteljno rjuho, v katero je imela ovito tudi glavo. Poklicani zdravnik je potem ugotovil, da je dobila Šilak na levo stran čela udarec s kakim topim predmetom, s čimer jo je morilec najprej omamil. Umrla pa je radi notranjega zaudčenja, povzročene z zadrgnjenjem rjuhe. Pri umorjenki niso našli nobenega denarja. Čeprav je prej imela. Pa tudi dr. Brence je bilo ukradenih mnogo stvari v

skupni vrednosti 11 tisoč kron in njegova potna košara. V umivalniku je bilo precej mokrih in ženskih las, iz česar so sklepali, da sta bila pri umoru udeležena moški in ženska. Policija pa je te lase izgubila, tako da je najvažnejši dokaz pri razpravi manjkal.

Razmere v stanovanju dr. Brenceta je najbolj poznala Alojzija Rozman, ki je bila kratko poprej pri njem streljica. Stanovale je pri neki Ani Steinhachovi, kjer se je seznanila z Antonom Rozmanom, ki je ranikar prišel iz kaznilnice. Postala sta kmalu intimna prijatelja, čeprav je bila Rozmanova poročena. Njen ljubček Rozman pa je naenkrat sklenil Maribor zapustiti ter se z Rozmanovo navidez skregal in zginil. Njegov odhod pa je bil dogovorjen z Rozmanovo, kar se je potem pri preiskavi dokazalo. Rozman je odšel v Ljubljano, kjer je 18. januarja preteklega leta stopil v službo pri »Slovenski stavbi družbi« in stanoval pri Neži Lebasovi v Prisojni ulici.

Tri dni pred umorom pa je Rozmana videla v Mariboru Stefanija Krater, ki ga je hotela dati aretirati, ker ji je bil dolžan. On pa se ji je pravočasno izmuznil. Polirju v Ljubljani je Rozman rekel, da gre na Stajersko po obleko in je izostal iz službe od 18. — 22. februarja. Dne 21. februarja je v usodni hiši več strank opazilo v kritičnem času neznačnega moža in neko žensko ter so pozneje iz njihovega opisovanja sklepali na Rozmana in Rozmanovo. Njo je tudi neki jetniški paznik, lastnik dotične hiše, zjutraj krog 8. spoznal, ko je šla po stopnicah v dotično hišo. Tudi neki ropet je neka stranka v kritičnem času slišala v dr. Brencetovem stanovanju, ne da bi to pri njej vzbudilo večjo pozornost. Najprej so aretirali Alojzijo Rozmanovo, ker je bila že itak predkaznovana radi raznih deliktov in je najbolj poznala dr. Brencetovo stanovanje. Šele čez nekaj tednov so prišli v Ljubljani tudi njene prijateljice Rozmana, ki je prinesel iz Maribora težko potno košaro za na dan umora zvečer. V dotični košari, lasti dr. Brenceta, je Ljubljanska policija našla razne stvari — last dr. Brenceta. Oba obsojenca sta do porotne razprave trdovratno tajila, kar pa jima ni nič pomagalo. Šele pri porotni razpravi je Rozman spremenil svoj zagovor v tem smislu, da je na večer pred umorom res prišel v Maribor, se sestal prihodnji dan predpoldne z Rozmanovo pod železniškim mostom v bližini dr. Brencetovega stanovanja in dobil od nje dr. Brencetovo obleko, ki so jo pozneje našli pri njem v Ljubljani, ne da bi bil vedel, odkod je Rozmanova te stvari dobila.

Ko je senat Rozmanu danes javil justifikacijo, je Rozman venomer trdil, da je vsega kriva le Alojzija Rozman, češ »to prokleto k... naj pošlatajo!« Natančnejšega pa ni nič povedal. Tudi ona se je sama tresla od razburjenja. Ko so ji povedali, da je pomiloščena, ni mogla niti podpisati tozadevnega zapisnika. Zjutraj se je pripeljal v Maribor zopet krvnik Mauzner, ki je tudi zadnjič opravil justifikacijo nad Lichtenwallnerjem. Predsedstvo okrožnega sodišča pa je izdalo to pot samo 25 vstopnic na morišče in sploh ukrenilo strožje odredbe kot zadnjič. Sodišče bodo že na vse zgradil zastražili orožniki. Po razglasitvi obsodbe justifikacije so Rozmana zastražili štiri orožniki z nasajenimi bajoneti.

Objave

* Kovarstvo in ljubezen (Fried. Schiller) drama v 6 dejanjih se predvaja od 24. — 27. t. m. v kinu Matica v Ljubljani. Uprizoritev te klasične drame, ki se pridružuje strogo teksta in vsebino Schillerjevega umotvora, dokazuje, da se filmska umetnost približuje k resnemu in klasičnemu programu. Schillerjeva drama uprizorjena v večjih kinopodjetjih Evrope je povsod vzbudila največjo senzacijo in zadovoljstvo. V Zagrebu so morali na zahtevo šol in občinstva dramo ponovno uprizoriti. V drami nastopajo najboljši filmski umetniki, kot so svetovnoznani Paul Hartmann v ulogi Ferdinand, Lil Dagover v ulogi Luize in Reinhold Schünzel v ulogi maršala Kalba. Naravnost razkošna scenarija in krasni kostumi jamčijo za popolno in vsestransko dovršenost tega velikanskega filmskega dela. Opozorjamo cenlj. občinstvo na ta monumentalni film, ki se vsled dolžine predvaja samo trikrat na dan in sicer ob 3., 5., 7. in 9.

* Češka obec v Ljubljani. V soboto večer u Mraku, Rimska cesta, prednši čl. rus. leg. p. Vafacha o »Českých legionářích«. Prijďte všichni.

* Hraščičanje, ki vas je »prinesla« Gustička, spomnite se z denarnimi pripevki, ali osebno na veselici pri Pintarju dne 3. junija, hraščičke Ciril-Metodo-ve podružnice, kajti isti dan pravi praznik družnica 40letnico vnetega delovanja svoje stalne članice.

* Državna blagajniško-davkarska šola. Prejeli smo: V Novem Sadu se je ustanovila »Državna blagajniško-porez-nska škola« v svrhu pouka v blagajniško-davčni stroki, v katero se sprejemajo moški, v slučaju pomanjkanja pa tudi ženski kandidati, ki so dovršili najmanj šest razredov srednje šole, gimnazije ali realke. Prošnje je vložiti do 10. julija. Reflektanti naj se osebno zgledajo v predstveni pisarni finančne delegacije v Ljubljani, kjer dobe podrobna pojasnila. Važno je, da siromašni kandidati dobe iz državne blagajne podporo v znesku 800 dinarjev, ki se bo pa morala vrniti v osmih letih in sicer od dneva, ko stopi v državno službo.

Domače vesti

NABORI.

V Ljubljani se vrše že nekaj dni. Novačilo se bo menda še nekaj časa. Gorjeli Samo streljanja in klanja se manjka. Blagor cestam, koder hodi evst našega dobrega prostega naroda. To je živ kino. Hvalabogu, da ni nikakršne tuje komisije na obisku pri nas. Sklenjene gručice ovenčanih fantalinov, spređaj cvileče in krulče harmonike, vriskanje, tuljenje — in hajdi dalje. Okna se zopet zapro, in ljudje, ki so postajali in primerno občudovali korenjaško početje naših okoličinov, se zopet razhajajo. Stopite za pol ali polnopoljani mišadeni in jih pospremite do Mestnega doma, kjer posluje naborna komisija. Ze med potjo se fantje obregavajo ob ženske in jim dvorijo po svojemu, nič simbolično, kar naravnost, »rukopisateljnost«. V okolici nimamo mnogo hribov, pa tem več žganja. Manire ted dečkov so nekakšen kompromis med tema činjenicama. Pred Mestnim domom se ti nudijo še pristni kanibalski prizori. Tri, štiri harmonike hrešče bkrati, fantje plešejo, ukajo, nore kot obsejeni, vse v znamenju vina, piva in žerušca. Vnebovpijoči vriski te oglašajo: «Taublih, prmejduš, škarta, živio taublih!» Nekateri so že kar hripavi tega tuljenja in lajanja. Ni čuda, saj se napenjajo ves dopoldan! Ona hišica pod platanami na Mestnem trgu je za fantje menda tudi odveč. Preko trga plavno bega ženski spol, mlado in staro se šundi in zgraža. Gospod policaj gleda mirno ta že od nekdaj tradicionalni cirkus.

Vprašamo: Ali mora biti tako vsako leto? Pravijo, da so v Jugoslaviji kraji, kjer se novaki ne nažro tako afrikanško — ne tulijo tako botentotsko, čeprav — niso do 24 % vismi, ampak le do 79 %. Toda ti kraji so bolj zaostali...

Ауф, таублих, прмејдум!

Tona.

* **Prevoz Judenburških žrtev skozi Slovenijo.** Po petih letih bova prepeljanih v domovino zemski o-tanki ustreljenih vojakov slovenskega pešpolka. Vsa obmejna mesta se že mrazlično pripravljajo, da počaste kar najbolj veličastno relikvije svojih junakov. Tudi celjsko mesto je sestavilo na inicijativo osrednjega odbora za prevoz žrtev, odbor iz narodnih in kulturnih društev ter civilne in vojaške oblasti, da ukrene vse potrebno za dostojno proslavo slovenskih junakov. Zagotovljena je mnogobrojna udeležba narodnega občinstva na kolodvoru, celjsko peško društvo zapoje naravnim mučnikom žalostino, bližina kolodvora pa se obleče pri tej priliki v žalno obleko. Zeleti bi bilo že iz narodno - vzgojvalnih ozirorov, da se udeleže proslave vse mestne sole.

* **Pukovska slava celjskega pešpolka.** Celjski 39. pešpolk bo slavil svojo slavo v ponedeljek, dne 28. maja kot spomin na dan zavzetja mesteca Orna od oddelkov celjskega pešpolka o priliki koroške ofenzive leta 1919. Na slavo se vabijo vsi bivši celjski dobrovoljci in člani polka, častniki, podčastniki in rezervni borci. Bogoslužje bo ob pol 9. dopoldne v evangelijski cerkvi, rezanje kolača in blagodarjenja pa na Glaziji ob pol 10. Ob 3. popoldne bodo viteške igre in vojaška zabava ob sodelovanju vojaške godbe na Glaziji.

* **Trg Motnik — jubilar.** Trg Motnik v kamniškem okraju obhaja dne 17. junija svojo petstletnico.

* **Meštrovčev vodnjak v Beogradu.** Ze leta 1913 je beogradska mestna občina z Ivanom Meštrovčevim sklenila pogodbo, da postavi na Terazijah umetniško izdelani vodnjak z vodomatom. Vodnjak naj bi bil spomenik zmage srbske vojske v balkanski vojni. Na 12 metrov visokem stebru naj bi stal izbrana vilit srbski vojak, ob vznožju pa bi se na plečih leva naslanjal bronast basin, ki bi meril 5 metrov v premeru, v katerega bi se iz devet levjih glav izlivala voda. Ze pred svetovno vojno je bil vilit vojak in devet levjih glav. Sedaj po vojni naj bi se delo nadaljevalo. Z ozirom na težavni finančni položaj mestne občine (vodnjak bi stal 8 milijonov dinarjev), pa je občina projekt odložila na nedoločen čas, obsejam pa sklenila, da odkupi načrte Ivana Meštrovčeva. V doglednem času dobi torej Beograd spomenik velike umetniške vrednosti, ki bo tvoril mejnik za naše osvobodjenje in ujedinjenje.

* **Železnica Murska Sobot - Ormož.** Gradbena dela te prekmurske železnice so v polnem teku. Nasipna dela od Murske Sobot do Mure so končana in v kratkem bodo končana tudi od Mure do Ljutomer ter od Ormoža proti Pavlovcem. Na progi dela krog tisoč delavcev. Zaposlenih je mnogo domačih ljudi, Srbov in Rusov. V lanskem proračunu odobreni kredit deset milijonov dinarjev bo kmalu izčrpan in če ne bo kmalu novi državni proračun pod streho z nadaljnjimi krediti za gradnjo te železnice, se bo moralo delo ustaviti. Zato je velika nevarnost, da se je pri tej stvari zanimal poslanec dr. Kukovec, sedanji klerikalni poslanci pa puščajo stvar v nemar. Pridno se za stvar zanimajo okrajni zastopi Ljutomer, Ormož in Gornje Radgone ter prizadete občine, ki so že na vse strani prošle odpomoci.

* **Upravno sodišče v Zagrebu.** V smislu zakona ustanovljeno upravno sodišče v Zagrebu brične svoje delova-

nje dne 1. junija. Finančno upravno sodišče v Zagrebu pa bo istodobno ukinjeno.

* **Nov konzulat v Zagrebu.** Južno-ameriška republika Peru je ustanovila v Zagrebu svoj konzulat. Za honorarnega konzula peruanske republike v Zagrebu je bil imenovan gosp. Josip Mikoličič.

* **Spominska plošča za svobodo padlim Dubrovčanom.** Združena dubrovaška jugoslovanska omladina je sklenila, da postavi čim prej na vidnem kraju spominsko ploščo vsem onim Dubrovčanom, ki so padli v svetovni vojni v vrstah osvobodilne vojske in prostovoljnih legijah, ali pa sicer končali življenje v avstrijskih ječah. V to svrhu se je ustanovil poseben odbor, ki nabira prispevke za spominsko ploščo.

* **Reforma osnovnih šol.** Uduženje jugoslovanskih učiteljev je izročilo ministru prosvete predstavo, v kateri zahteva čim hitrejšo reformo celokupnega osnovnega pouka. Razun tega zahtevajo učitelji zakon o osnovnih šolah, ki bi veljal za celo državo.

* **V Mariboru aretirana komunista.** novinar in književnik Avgust Cesarec in R. Vujović, ki sta se nedavno vrnila iz Rusije brez potnega lista, sta bila te dni izročena sodnemu stolu v Zagrebu, kjer se vodi proti njima nadaljnji postopek.

* **Novi predsednik goriškega sodišča.** V ponedeljek je nastopil službo novi predsednik goriškega sodišča, deželni sodni svetnik Brelich. Dosedanji predsednik Čechet je bil vpokojen.

* **Smrtina kosa.** Včeraj je umrla v Ljubljani, Florijanska ulica 18 geč. Marička Pirkovič, na Gospodovski cesti 10 pa ga. Katarina Hariš, roj. Kaderžabek, stara 69 let. — 24. maja je umrl v bolnici usmiljenih bratov v Gradcu g. Karel Celestin, špediter in prokurist tvrdke Ferd. Pelle, vdova v Celju. Pokojnika prepeljejo v Celje, kjer bo pogreb danes ob 5. uri popoldne. N. v m. p.

* **Promocija.** Na Karlovi univerzi v Pragi je bil prošli teden promoviran g. Jože Benčan iz Planine pri Raketu za doktorja vsega zdravilstva.

* **Jubilej.** 80letnico svojega rojstva praznuje v nedeljo dne 27. maja v Višnji gori nadučitelj v pokolu, g. Janko Škerbinc. Izredni dogodek bo višnjegorska fara v nedeljo slovesno praznovala. Bivši učenci, kolegi in koleginje dobrodošli!

* **Bankno ekspozituro na Jesenicah** je otvorila dne 11. maja Slavenska banka v Zagrebu.

* **Solidarnost beograjskih profesorjev.** Na tretji beograjski gimnaziji so podali ostavke vsi profesorji brez izjeme, tudi ravnatelj. Med njimi so tudi taki, ki jim manjka komaj par mesecev vpokojitve. Posebno zanimiv je naslednji slučaj: g. Bora Popović, profesor na tej gimnaziji, bi dosegel dne 22. maja ravno predpisanih trideset let aktivne službe. In vendar je g. Popović, dosleden resoluciji, podal ostavko in sam dan poprel Res lepa solidarnost!

* **Sifirane brzojavke dovoljene.** Poštno ministristvo je dovolilo, da smejo denarni zavodi, industrijska in trgovska podjetja in trgovski agentje uporabljati tajnopisa za svoje trgovske brzojavke v tuzemskem in inozemskem prometu. Denarni zavod, industrijsko ali trgovsko podjetje, oziroma trgovski agent, ki želi v svojih brzojavkah uporabljati tajnopis, mora vložiti pismeno prošnjo na pristojno pošto ravnateljstvo ali pa ravnost na pošto ministristvo. Odločuje pa končno vselej le pošto ministristvo. Prošnji je treba priložiti kod in ključ, katerega se boče stranka brzojavke posluževati za tajnopise. Kod in ključ ostane v ministristvu. Letna pristojbina iz naša sedaj 500 Din. Če se ta pristojbina med letom zveša, bo treba doplačati razliko.

* **Peričevo gospodarstvo.** K našemu včerajšnjemu članku o strašni korupciji, ki je zavladala na ljubljanskem magistratu, odkar tam odločujeta gg. Piro in Moškerc, podpisane pa daje g. Perič, se nam še poroča, da je g. Erjavce že nameščen. Dela nima nič. Nima ne pisalne mize ne stola, samo plačo dobiva. In to iz šepa ljubljanskih davkoplačevalcev. In klerikaici zabavljajo čez državno upravo! Prej smo krivili za povečanje draginje valutno in carinsko vprašanje, za specialno ljubljansko draginjo pa je treba vzeti v račun še napore občine kako podražiti življenje nesrečnih Ljubljančanov. Iz mestne mesnice se nam istotako poroča čudne stvari. Veliko smeha, za mestno blagajno pa žalosti vzbujajo komisije za nakup živine na Hrvaškem. To bo polom, da mu ni še bilo para.

* **Porotne obravnave v Ljubljani.** Kakor smo že omenili, se prične dne 4. junija pri ljubljanskem deželnem sodišču drugo letošnje porotno zasedanje. Razpisanih je doslej štirinajst kazenskih slučajev, med temi štiri umori, dva uboja ter več ropov. Dne 4. junija se bo nadaljevala v zadnjem porotnem zasedanju preložena obravnava proti Alojziju Slejku zaradi umora in uboja. Nadaljnje obravnave se bodo vršile: dne 5. junija proti Marjeti Tekave zaradi detomora ter proti vlomilski družbi Stanko in Frano Lutnar, Ivan Ocvirk, Vinko Horvat ter Marija Radosavljevič (načelnik te nevarne vlomilske družbe se je v zaporu obesil); dne 6. junija proti Jožetu Rozmanu in Ivanu Gačniku zaradi

uboja; dne 7. junija proti Francu Podbevšku in Francu Babniku zaradi posilstva; dne 8. junija proti Ivanu Gorniku in Josipu Mrvi — proti obema zaradi rop; dne 9. junija proti Stefanu Zalazniku zaradi težke telesne poškodbe; dne 11. junija proti Adamu Valičeviču zaradi tatvine ter proti Rozaliji Medvešek in Mariji Novljan zaradi umora; končno dne 12. junija proti Adolfu Bledermanu zaradi goljufije in proti Mihaeli Resman zaradi detomora.

* **Mariborska porota** prične z letnim zasedanjem dne 11. junija, na kateri dan sta razpisani dve razpravi in sicer goljufija Ivana Frica ter tatvina Mihe Oblaka. Nadalje je razpisana za 12. junija razprava proti Stefanu Kreeninu zaradi zločina težke telesne poškodbe. Isti dan se bo vršila pred kazenskim senatom zopet razprava proti znanemu bivšemu klerikalnemu gerentu Inkretu iz Krčevine pri Mariboru in njegovemu tovarišu Peklarju zaradi zlorabe uradne oblasti in goljufije. K zanimivi razpravi, ki je bila že ponovno preložena, je vabljenih toplot 17 prič.

* **Na mariborskem državnem pravdnistvu** je zopet prevzel vodstvo gosp. dr. Graselli, ki je dobil ob volitvah daljši dopust in potem nekaj časa skupno z dr. Pfeiferjem vodil pisarno radikalne stranke v Mariboru. Zadnji čas se je dr. Graselli političnemu delu odtegnil, baže vsled diferenc, ki so nastale med njim in dr. Pfeiferjem.

* **Mezdno gibanje krojaških pomočnikov** v Celju je končalo v torek z 20odstotnim poviškom plače Temu primerno povišajo tudi krojaški mojstri svoje zahtevke za fazono.

* **Izletniški vlak v Savinjski dolini.** Od 1. junija do 30. septembra vozi zopet izletniški vlak na državni železnici od Celja do Velenja. Odhod iz Celja ob 5.10, odhod iz Velenja ob 20.26. Ker je zveza jako ugodna, izleti v savinjsko dolino pa naravnost romantični, je pričakovati v poletnem času velikega obiska savinjskih planin. Za izletnike je tudi jutranja in večerna zveza proti Zidanemu mostu zelo ugodna.

* **Železniška nesreča.** V sredo popoldne se je vozila 17letna v Park-kavarni v Mariboru uslužbena dekla, Rozalija Vidovič, v Hoče. Ker je pozabila izstopiti, je planila iz vlaka, ter padla tako nesrečno, da si je zlomila levo roko in dobila tudi več ran na rami in glavi. S prihodnim vlakom so jo pripeljali v mariborsko bolnico. Skoro ob istem času je pa na koroškem kolodvoru potegnil železniški stroj iz Vuzenice došlega Antona Radistojnika pod se, ter ga vlekel tri metre daleč, kjer je obležal v nezvesti. Odpeljali so ga v bolnico, kjer je peljali so ga v mariborsko bolnico, kjer je umrl, ne da bi se zavedel.

* **Granata razmesarila dve osebi.** Pri Janezu Lankoviču v Doberdolu je živel neki Italijan iz Benečije. V četrtek sta skupno z Lankovičevim sinom Josipom odpirala neeksplozirane granate in bila pri tem nevarnem delu že tako neoprezna, da sta s kladivom tolkla po granatah. Ena granata je eksplodirala in raztrgala oba neprevidneža na drobne kosce.

* **Požar na železniški postaji.** Kakor poročajo iz Vinkovcev se je prednoči v pisarni tamkajšnjega postajnega načelnika pojavil požar. Vsele iskre iz lokomotive se je vnel star brzojavni papir. Pogorela je cela stavba. Požarni brambi pa se je posrečilo, omejiti požar na omenjeni objekt, čeravno je bila nevarnost za sosedna poslopja velika. Škoda znaša približno 100.000 Din.

* **Umor beograjskega kavararja.** Na levem savskem bregu v Beogradu, na potu med kabinami savskega kopališča in selom Božanija, so našli v nedeljo zvečer umorjenega znanega beograjskega kavararja Cvetka Čučukoviča. Zemunska policija je odposlala komisijo, ki je ugotovila, da je bil Čučukovič zaklan z nožem in oropam.

* **Razne nesreče.** V kočijaža Andreja Hrabarja iz graščine Zduše pri Kamniku je neki neznanec vrzel zvečer, ko se je slednji vračal domov, kamen v oko in ga težko poškodoval. — Jurij Kamen sky, delavec pri «Obnovi», je prekladal hlode. Pri tem mu je eden padel na nogo in mu jo zmečkal. — Frano Oberstar iz Gor. vasi pri Ribnici, je pri gašenju ognja padel raz strehe in si izpahnil desno roko.

* **Boj s stražnikom.** Brata Danijel in Alojzij Klešnik sta se v gostilni pri Kamnarju na Zaloški cesti v Ljubljani pod vplivom alkohola stepla z drugimi fanti. Stražnik, ki je prišel mirit, je slabo naletel. Nasilneža sta se ga dejansko lotila, tako, da je moral potegniti sabljo in je oba poškodoval po glavi; vendar pa so njihove rane lahke.

* **Goljufija.** Kakor smo že svoječasno poročali, je nakupil lesni trgovec Fran Pungerssek v Laskem večjo količino drv ter jih prodal dvema trgovcema v Celju in Ljubljani, ne da bi bil plačal drva. Ker je na goljufi način izvalil trgovcema večjo vsoto denarja, je bil dne 23. maja pred celjskim okrožnim sodiščem obsojen na 4 mesece težke ječe.

* **«Pekates» po predrage, pravi kdo.** Kdor pa jih je preizkušal, se je prepričal, da so vzile višji ceni cenejše, ker se zelo nakuhajo in se jih zato manj potrebuje.

* **Čevlji domačih tovarn Peter Kozina & Ko.** z znamko «Peko» so najboljši in najcenejši. Zahtevajte jih povsod. Glavna zaloga na drobno in debelo Ljubljana, Breg št. 20 in Aleksandrova cesta št. 1.

Gospodarstvo

ODSTOP OD GENERALNEGA ZASTAVNEGA PRAVA NA MADŽARSKO DRŽAVNE DOHODKE.

Pariz, 23. maja.

Reparacijska komisija se je posvetovala danes o madžarskem predlogu glede suspendacije generalnega zastavnega prava. Sprejela je nastopno od Francije in Male antante predlagano odločitev:

Reparacijska komisija ne odklanja v načelu madžarske prošnje in daje madžarski vladi naslednje obvestilo: Odstop od Generalnega zastavnega prava more biti le začasen ter more zadevati samo gotove kategorije madžarskih državnih dohodkov. Končno privoljenje reparacijske komisije more slediti še le po predložitvi konkretnega načrta o posojilu s strani madžarske vlade. Del posojila se mora staviti na razpolago za reparacijske svrhe. Za sanacijo madžarskih finananc določeni del se sme uporabiti le na tak način, ki omogoča Madžarski, da zadosti svojim reparacijskim obveznostim. Madžarska vlada se poziva, naj se z naj boljše voljo ravna po vseh določbah mirovne pogodbe, pri čemer se naglašja, da je končno privoljenje reparacijske komisije odvisno tudi od tega, na kak način zadosti Madžarska svojim reparacijskim dolžnostim.

Madžarska se mora dalje podvreči nadzorovanju, čigar pogoje bo objavila reparacijska komisija pozneje.

Reparacijska komisija pošlje obenem v Budimpešto posebno komisijo, ki bo proučevala gospodarske in finančne razmere v Madžarski.

TRŽNA POROČILA.

Zagrebski žitni trg (23. t. m.) Postavno haška odnosno vojvodinska postaja notirajo: pšenica 440 — 450, kornuža 260 — 265, bela 290 — 300, defektna 160 — 250, rž 360 — 370, ječmen za pivovarne 320 — 340, za krmo 295 — 305, oves 290 — 297.50, fižol pisan 550 — 600, beli 450 — 550, pšenična moka «0» 675 — 705, «2» 650 — 680, «4» 625 — 655, za krmo 225 — 230, ržena 525 — 535, otrobi drobni 160 — 170, debeli 250. Tendence mirna, neizpremenjena.

Zagrebski tedenski sejem (23. t. m.) Sejem je dobro uspel. Cene za kg žive teže: volli domači I. 15 — 17.50, II. 11.50 — 13.50, III. 8 — 8.50, bosanski II. 10 — 12.15, III. 8 — 8.50, mlada živina 12.50 — 15, krave I. 12.50 — 14, II. 10 — 11.50, svinje I. 25 — 27, II. 23 — 24, teleta I. 16.50 — 18, II. 15 — 16, III. 14 — 15 Din. Krma za kvintal: seno 100 — 150, detelja 150 — 175, slama 100 — 112.50 Din.

Živinski sejem v Mariboru (22. t. m.) Prignali so: 13 konj, 6 bikov, 118 volov, 313 krav in 10 telet. Cene za kg žive teže v kronah: debeli volli 60 — 65, poldebili 45 — 55, plemenski 30 — 44, bikji za klanje 39 — 60, klavne krave debele 48 — 55, klavne krave poldebele 40 — 47, suhe krave za klobase 32 — 38, mlada živina 40 — 60, mlečne krave 40 — 50, breje krave 40 — 50, teleta 62.

Dunajski svinjski trg (23. t. m.) Cene za kg žive teže: mesnate svinje 26 — 28 tisoč Ka, debele svinje 20 — 25 tisoč Ka. Cene so padle za 1000 — 2500 K pri kilogramu.

Dunajska lesna borza (23. t. m.) Ponudba izredno močna, povpraševanje zelo majhno. Cene ostajajo nespremenljive. Prodaja: robni les (Kantholz) 10 × 10 in 10 × 13 za 450.000 Ka en kubični meter; dva vagona lesa za obdelovanje 20 mm od 16 cm naprej in 40 mm od 28 cm naprej za 450.000 Ka en kubični meter; bukova polena, trda, suha, drva za kurjavo v vagonih po 3 in pol milijona Ka. Ponudbe: smrekove deske 26 m, 5 in 4 m dolge, 560.000 Ka; ogije, mehko in trdo, po 1100 Ka za 1 kg; hosta v butarah 260 Ka za 1 kg; nižjeavstrijske postaje; mecesnov rezan les, bukovi loki, late 1 do 6 m dolge, mecesnovi stebri 50 — 80 mm 650.000 Ka.

DOBAVE IN PRODAJE.

Dobava perila. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici 7. junija ofertalna licitacija glede dobave posteljnega in drugega perila.

Prodaja broda «Vulkan». Odelenje za mornarico v Zemunu sprejema do 8. junija ponudbe za nakup broda «Vulkan» ki ga namerava imenovano odelenje prodati.

Dobava kuvert za denarne pošiljke. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici 7. junija ofertalna licitacija glede dobave 5000 kuvert za denarne pošiljke.

Dobava orodja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici 7. junija ofertalna licitacija glede dobave orodja za železniške delavce itd.

(Predmetni oglasi so na vpogled pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.)

Vremensko poročilo

Ljubljana, 24. maja 1923

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	760.3	18.0	brezvetra	megla	—
Ljubljana	14.	759.8	25.1	sev. vzh.	več obl.	—
Ljubljana	21.	760.3	18.8	brezvetra	jasno	—
Zagreb	7.	762.8	22.0	—	—	—
Beograd	7.	762.8	16.0	jug. vzh.	—	—
Dunaj	7.	762.2	11.3	brezvetra	več jasno	—
Praga	7.	762.1	15.0	—	—	—
inomost	7.	762.3	13.0	—	—	—

V Ljubljani barometer stanov., temper. primerana. Sonce vabaja ob 4:16, zahaja ob 19:38

== Slavenska banka d. d. ekspozitura

Jesenice je začela pred kratkim poslovati. Nastanjena je v hiši g. Ferjana. — Industrijsko-obrtna vzorčna hišnja v Mariboru. Prijavni rok smo do dne 1. julija. Kdor ni prejel prijavnice, naj se obrne na Upravo razstave v Mariboru. Vinska razstava se vrši tudi letos. — Istotako vrtnarska razstava. — Važna bo tudi gradbena razstava, kjer bodo razstavljeni vzorci raznih zidov, ki omogočajo hitro in cenejšo gradbo hiš. — Vsa pojasnila daje Uprava razstave v Mariboru, Aleksandrova c. 22 (telefon 325).

== Ustanovitev peruanskega konzulata v Zagrebu. Zagrebska trgovinska in obrtna zbornica javlja, da je za častnega konzula peruanske republike v Zagrebu imenovan g. Josip Mikuličič. — Prelizkušnja raznega orodja in kmetijskih strojev z vajami njihove uporabe so vrši dne 3. junija od 9. ure dalje na državnih kmetijskih šoli pri Sv. Juriju ob juž. žel. Udeležiti se morejo kmetje, ki se za stvar zanimajo in se prijavijo pravočasno z dopisnico na ravnateljstvo kmetijske šole pri Sv. Juriju ob južni železnici.

== Vinski sejem v Beogradu. Poljedelsko ministristvo je sklenilo, da se bo priredil v Beogradu vinski vzorčni sejem za celo državo.

Velik konzum mesa v Novem Sadu. V času od 1. januarja do 15. maja je bilo v mestni klavnici v Novem Sadu zaklanih 149 komadov velike rogate živine, 2763 telet, 2027 svinj, 4690 jagnjet in koz, 84 prascev in 248 ovce.

== Zakon o moratoriju za inozemske dolgove v Rumuniji je bil objavljen 17. maja v rumunskem uradnem listu. Po tem zakonu se dovoljuje dolžniku za plačanje inozemskih dolgov tromesečni plačilni odlog.

== Pridobivanje petroleja v Rumuniji. V prvem četrtletju 1923 znaša po «Monitorul Petrolului» produkcija petroleja v Rumuniji 388.563 ton proti 321.846 tonam v istem času lanskega leta.

== Alpska montanska družba ima glavno skupščino dne 4. junija. Predlagala se bo dividenda 4000 proti 100 Ka prošlega leta.

== Dunajska Unibank. Na seji upravnega sveta sta bila v upravo kooptirana predsednik generalne direkcije Južne železnice dr. Fall in generalni ravnatelj Veitscher Magnesitwerke d. d. dr. Pawlaczky.

== Obnovitev državnofinančnih pogajanj med Avstrijo in Madžarsko. Tozadnevna pogajanja so se te dni pričela, in sicer sedaj na Dunaju. Predmet pogajanj je likvidacija starih skupnih aktiv iz časa dualizma.

== Znižanje cen kruha v Avstriji. Z Dunaja javljajo, da so peki in tvorničarji kruha zaradi nazadovanja cen moke znižali cene kruha z veljavo od 28. maja.

== Otok bankovcev v Avstriji so se od 8. do 15. maja povečali za 62.56 milijarde na 4563.89 milijarde avstr. kron. — Nova carinska tarifa na Madžarskem. Iz Budimpešte poročajo, da je vlada izdelala novo carinsko tarifo. Krogi interesentov gledajo skeptično na to carinsko tarifo, ki vsebuje 983 členov in nosi v sebi znake nesistema. Carina se bo povišala za kožnato blago, železo in perilo.

== Moravsko-šlezjska banka. Iz Prage poročajo: Na generalni skupščini v Brnu se je ugotovilo, da znaša primanjkljaj propadle Moravsko-šlezjske banke 193.461.782 Kd. Sanacijska akcija počasi napreduje.

== Nemška marka pod poljsko. Tečaj nemške marke na mednarodnem trgu je padel te dni prvič pod tečaj poljske marke. S tem je dosegla nemška marka tudi svoje najnižje stanje v tem letu in bo najbrže kmalu prispela v razmerje z avstrijsko krono, zlasti ker se sedanja vrednost avstrijske krone dobro drži.

Domače borze

24. maja.

Zagreb, devize: Dunaj 0.134 — 0.135, Berlin 0.17 — 0.1775, Budimpešta 1.80 — 1.85, Bukarešt 53.50 — 55, Milan 456.50 — 460.50, London 441.50 — 443, New York 95.25 — 95.50, Pariz 630 — 637, Praga 285.25 — 286.25, Švicca 1722.50 — 1722.75, Varšava 0.18, valute: dolar 93.5 — 94, avstr. krone 0.1337 — 0.1340, madžarske krone 1.775 — 1.825, češke 281 — 283, napoleoni 340, franki 627.50 — 632.50, lire 453 — 454, marke 0.195 — 0.205, elekt: Ljub. kredita 232.50 — 235, Slavenska 100 — 101, Praštrediona 1010 — 1015, Trbovlje 1180 — 1200.

Beografska borza je bila radi praznika vs. Cirila in Metoda zaprta.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Lastnik in izdajatelj Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozovič.

Krvavi kardinal

Zgodovinski roman

«To je pomota!» pravi veliki prior mirno.

Cezar ga pogleda s pogledom, ki je bil sličen kletvini. Vseeno se še vzdrži in se le obrne proti ukazujočemu častniku.

«Kdo ste vi?»

«Ker me že nočete poznati,» odgovarja vprašani, «vam povem, da sem poveljnik telesne straže njegovega veličanstva Ludvika XIII., francoskega kralja in kralja Navare. Sedaj pa, gospoda, izvolite brez obotavljanja razjahati in mi izročiti svoje orožje, kakor sem vama ukazal po svoji dolžnosti!»

Vendome pogleda okrog sebe z izgubljenim pogledom in vidi, da ga je obdalo šestdeset musketnikov z orožjem, s pripravljenimi puškami in golimi meči. Njegov obupani pogled se počasi upre tja, kjer se končuje vrsta šatorov in kjer stoji šator kraljev, ves v škriatu, pod veliko kraljevsko zastavo. Tukaj stoji kardinal s svojim strašnim pogledom, stoji razoglav in prekritih rok, in molče opazuje ves prizor, kakor da gleda sliko. Veliki prior stisne pesti in strašno krikuje tja proti njemu:

«Hej, verolomnež, podleži! Najdem te še!»

«Tih!» ukaže Cezar Vendomski. «Gospod...» se obrne potem tja k stražnemu glavarju, «... nisem vas spoznal, ker se mi ni zdelo verjetno, da govorite svoje besede meni, kateremu je kralj vendar s svojo besedo zagotovil nedotakljivost... Nisem mogel misliti, da kralj laže!»

«Monsinjore, pazite na svoje besede! Kralj nikdar ne laže! Obljubil je le vašemu gospodu bratu, da vas ne bo za delo slabejša usoda, kakor njega, in o, sedaj sta aretirana obudva skupaj.»

Ta istina je bila strašna. Ludvik XIII. sam in njegov minister, on sam si je bil izmislil to strašno besedno igro, kateri sta nasledila veliki prior in njegov brat, vojvoda Vendomski, glavni veliki plemiške zarote. Sedaj sta oba na limoncih kakor dva tiča, in onemoglo kriljenje s kraljutni jima nič več ne pomaga.

Oba brata razješeta. V istem hipu

jima odvzamejo meče, musketniki ju obdajo in odvedejo. Nedaleč čaka že težak voz, okrog njega dragonci, na vratih voza pa so železni zapahi in ključavnice. Ta kočija odvede oba jetnika iz Bloisa po cesti v Amboise. Nekaj dni pozneje sta oba glavna zarotnika zaprta v državni ječi v Vincennesu, enako strašni kakor proslula pariška Bastilja, le pridržani jetnikom višjega stanu in bolj modre krvi.

Uro pozneje odhajata dva nagla konjika iz taborišča v Pariz. Ukaz imata, da jezdit v največjem diru. Eden njiju je kapitan telesne straže, drugi pa gospod de Bertrouville, tajnik njegove eminence. Kapitan nosi seboj ukaz ali pismo kraljevo kraljici:

«Gospa,

hočem, da takoj po sprejemu tega pisma brez obotavljanja nastopite potovanje in brez odloga prispete na grad našega mesta Nantesa.

Ludvik, kralj.»

Tudi Bertrouville nosi pismo in razven tega še ustmena navodila. Naslovljena so gospodični de Montpensier. Kardinal sporoča svoji zaupnici, da se bo njen zakon z Gastonom sklenil v najkrajšem času v kraljevem taborišču v Nantesu in da naj ona čim jajpreje pride v Nantes ter naj požuri svoje potovanje.

Gospodična de Montpensier se je zares požurila. Mrki kralj Ludvik pa si je mel roke vesolja pri misli, da bo prihod te neveste Gastonove tako strašno jezil prisotno kraljico, da se ji bo kar žolč razlival...

XLVII.

Rascassovo razočaranje.

Rascasse še vedno straži v Marchenoiru. Toda ne z največjim uspehom. Nekega dne namreč zapazi, da mu je čez noč ušla lepa Marina, sobarica in zaupnica visoke jetnice, vojvodinje de Chevreuse. Sedaj je moral sam kuhati, sam pospravljati, pomivati, peči, streči itd. in storil je to z velikim veseljem in sposobnostjo, toda z jezo v srcu in z veliko skrbjo. Ni si vedel pomagati, niti ni vedel, zakaj ni glasu niti odgovora od šive eminence niti od kardinala. Naenkrat potka nekdo na vratih. Rascasse beži po stopnicah, odpre in skoraj pade vznak, kajti pred njim stoji drug Corignan, Corignanus ipsissimus, ki ga prisrčno nagovori in mu takoj razodene svoj namen: Prišel sem, da bova delila...

Nikdar! zatuli Rascasse, toda ta hip že dobi od Corignana po glavi, da mu takoj odleti zopet nov zob, sedmi.

Marina je dospela v Cheverny tik po odhodu plemičev in našla grad prazen. Ni vedela, kaj naj stori, in se je podala naprej, v Marchenoir, v gostilno, da razmisli. Tu pa najde Louvignya, ki jo spozna in takoj zapre v sobo. Bila je v drugi jetnica. Mogla bi mu uteči, toda izvedela je, da straži Louvigny Chalaisa, katerega je že skoraj ozdravil in katerega hoče odpraviti v Pariz. Dekle sklone, da bo obvestila svojo gosposdarico in obenem osvobodila Chalaisa. Zato ni poskušala pobegniti, marveč je ostala in poslušala vsako zapoved očitno ne več normalnega Louvignya. Tako pričakuje prilike in sedi ob oknu v mislih, kar naenkrat zapazi Corignana, ki postaja po dvorišču in ki jo je že tudi videl. Nagovori ga in ko se je Corignan izda, da ni več v kardinalovi službi, ampak... tako pravi... v službi zarotnikov, mu pove, kje se nahaja vojvodinja in kako, kdo jo straži in kakšna je opasnost, ter mu izroči nekaj denarja in pismo: «Gospod je vjet v Marchenoiru pri Louvignyu!» To pismo naj bi nesel Corignan vojvodinji ter zaslužil s tem desetisoč tolarjev, katere mu je dekle rade volje obljubilo. Tako je Corignan izvedel za Rascassa in prišel k njemu.

Corignan in Rascasse se sedaj razgovarjata, zopet izgleda, da pride do spopada, Rascasse se že začeti v svojega meniškega tekmeca, ... tu vstopi Trencavel.

XLIX.

Marchenoir.

Kardinal de Richelieu je bil, kakor znano, zapustil Pariz, njemu za potani pa je jezila Annais de Lespars. Videli smo, kako sta se bila odločila tudi Trencavel in Mauluys. Okrog njih vseh je krožil Saint-Priac, in končno jima je sledil lyonski nadškof. Montariol pa je nestrno sedel v Parizu in se grizel v pest, ljut, da je ostal sam in brez obvestila, dasiravno bi bil najbrže prav potreben kje drugje in v boljšem poslu...

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
— inseriraj v „Jutru“

Mali oglasi

Plačilo v državnim davkom se inserira vred do 20 besedi Dn 5.—, vsaka nadaljnja beseda 50 par. — Plača se vedno naprej (lahko tudi v zamiki). Na vprašanja odgovarja uprava le, ako je vprašanje priložena znamka za odgovor ter mizopislojske pristojbine (1 Din).

Službe

Sedlarskega pomočnika,

dobro izvežbanega, za težko opremo sprejme takoj Josip Lenarčič, sedlar in tapetnik. Rakek. 2029

Samostojna moč,

prvovrstna, za detaljno manufakturno trgovino v mestu se išče. Ponudbe z referencami in izpričevanji se naj dopošljejo upravištvu „Jutra“ pod „Manufakturna trgovina“. 2027

Trgovski pomočnik,

mlad, dobro izvežban v trgovini z mešanim blagom, želi premeniti službo v trgovini z mešanim blagom in lesom. Vstop takojali pozneje. Naslov pove uprava „Jutra“. 2021

Kuharica,

prvovrstna, z večletnimi izpričevanji se sprejme. Plača 1500 K. Istotam se sprejme tudi sobarica. Naslov pove uprava „Jutra“. 2043

Absolventinja

dvorazredne trgovske šole išče mesta kontrolistinje, blagajničarke ali kot pisarstvena moč, in sicer v Ljubljani. Ponudbe pod „Absolventinja“ na upravo „Jutra“. 2026

Spretna šivilja

za perilo in obleko se sprejme na dom. Naslov pove uprava „Jutra“. 2041

Kupim

Dobro ohranjen rakot za tenis igro se kupi. Cenj. ponudbe pod „Raket“ na upravo „Jutra“. 2021

Dobro ohranjen pianino kupim. Ponudbe z navedbo cene in tvornice pod „Pianino 2012“ na upr. „Jutra“. 2042

Kavkinih peres,

večje množ. no, od 12—15 cm dolgih, kupi P. Capuder, Ljubljana, Vidovdanska cesta 2. 2026

Prodaja

Motorno kolo 2015

s priklonim sedežem NSU 6 HP se ugodno proda. Ogleda se pri tržki J. GOREC, Vegova ulica št. 8.

Motorno kolo

2 1/2 HP, v dobrem stanju, proda za 8000 Din Franc Kralj, Jelica. 2035

Lokal,

za trgovino iščem v Ljubljani ali Zagrebu. Ponudbe pod „Lokal“ na Aloma Company, anonimna družba Ljubljana, Kongresni trg 3. 2053

Trgovski vogalni lokal

v sredini mesta, v zelo prometni ulici, se z novembrom odda v najem. Ponudbe pod „DOBRA TRGOVINA“ na upravo „Jutra“. 2037

Lepo zračno sobo

s posebnim vrhom, v sredini mesta, s hrano ali brez nje, išče gospodična. Cenj. ponudbe pod „SOBA“ na upr. „Jutra“. 2065

Zaradi

drugega prevzeta se odstopi dobro ideoča pekarna v sredini mesta z lastnim inventarjem. Potrebni kapital 17.500 Din. Pisemne ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Pekarna 2019“. 2049

Trgovska hiša,

novozidana, z velikim vrtom, 10 minut od glavnega trga v Mariboru se proda ali pa dajo v najem trgovski lokali. Naslov se pošlje pri podr. „Jutra“ v Mariboru. 2022

Proda se hiša,

prilagojena za vsak obrt, z vrtom, pripravnim za stavbišče. Poizve se pri Jakobu Vodopivcu, Zagorje ob Savi. 2026

Vila,

solidna stavba s dvema stanovanjema po pet parketiranih sob, kopalnico, elektriko, vodovodom, gospodarskim poslopjem v Mariboru, desni breg, pet minut od Glavnega trga, se proda za 350.000 Din. Stanovanja kupen takoj na razpolago. Ponudbe pod „Solčna lega“ na podružnico „Jutra“ v Mariboru. 1979

Gostilna

2044 se vzame na račun ali v najem. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Gostilna“ 2040s.

Zemljišče,

prilagojeno za ridanje dveh do treh hiš, se po zelo ugodni ceni proda v Spodnji Šiški v obsegu 1028 m². Naslov v upravi „Jutra“. 2054

Hišo z vrtom

ter hlevi in eno parcelo gozda prodam. Obsega štiri sohe, je v lepem kraju, pred hišo je električna razsvetljava. Cena po dogovoru. Vsa pojasnila daje Jožef Fink, št. Vid pri Stični (Dol.). 2047

Hiša s pekarnjo

in trgovino je na prodaj. Eventualno se odda trgovina v najem takoj. Naslov pove uprava „Jutra“. 2045

Hišo,

enonadstropno, prodam v Krškem ob Savi. Cena se izve pri Josipu Zoriču, čevljarja v Krškem št. 72.

Trije mladi golobčki

iskreno želijo pisemskov od treh mladih golobčic. Tajnost častna stvar! Pisma, ako mogoče s sliko, ki se vrne, na upravo „Jutra“ pod „Ljuban, Ljubomil, Ljuboslav“. 2048

Opako,

2006 cement, galico, seno, slamo, lesno volno, drva, premog, oves, koruzo, zdrob, krompir, Oet Andrej, Maribor, Aleksandrova 57. Telefon 88.

Pisalni stroji itd.

Mehanična delavnica (popravljalnica)

LJUBLJANA
Šelenburgova ulica 6/1.
L. BARAGA.

Izdelovalec specialnih strojev za pogon išče kapitalista.

Ponudbe se prosi pod „RENTABILNOST“ na Aloma Company, anonimna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

Nogavice, rokavice!

največja izbira

pri tržki

A. & E. Skabernè Ljubljana
Mestni trg 10.

Gradbeno podjetje

Ing. Dukić i drug
Ljubljana

Bohoričeva ulica št. 24.

Javna dražba

tovarne z vodno silo in elektrarne se vrši prostovoljno 30. maja 1923 ob 10. uri v Gameljah št. 7 pri Ljubljani. Objekt je pripraven za uvedbo velike industrije.

„Pri nizki ceni“

Ign. Zargi, Ljubljana, Sv. Petra cesta 3

nudi cenjenim odjemalcem

veliko izbiro potrebščin za šivilje in krojače. — Damsko, moško, otroško perilo. — Najnovejše bluze v etaminu. — Površne jopice, volnene in modne jumperje. — Nogavice, rokavice, majice, kratke nogavice. — Svilene in pletene samovjeznice itd. po priznani najnižjih cenah. — Na debelo in drobno!

Korespondent

do sedaj na vodilnem mestu, star 32 let, energičen, popolnoma samostojen, bilancist, perfekten v srbohrvaščini, slovenščini in nemščini (govori tudi italijansko), želi nameščenja v Sloveniji, in sicer najraje na deželi.

Nastop službe po dogovoru, oziroma takoj. Ponudbe prosi pod „Mahrovec“ na ALOMA COMPANY, anonimna družba, Ljubljana, Kongresni trg 3.

2. številka

„SEJMSKEGA VESTNIKA“

oficijelno glasilo „Ljubljanskega velesojma“

izide koncem maja

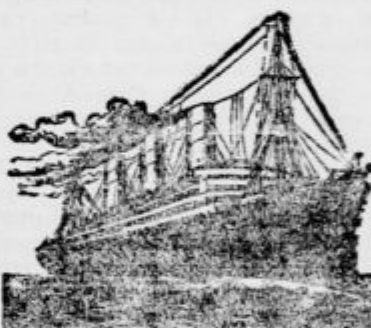
Inerate sprejema

ALOMA COMPANY

anončna in reklamna d. s. o. z.

Centralni
LJUBLJANA
Kongresni trg 3

Podružnica
BEOGRAD
Brenska ulica 9

Hamburg-Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka
Simon Rmetec, Ljubljana

Kolodvorska ulica šte. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna pojasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karoliška cesta 160. — Split: Ante Buić, Diklecijanova obala 13. — Gruž: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj. Mihajlović, Trg Kralja Petra 4.

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik

REKLAMO

POTOM INSERIRANJA PO ČASOPISIE V JUGOSLAVIJI IN INOZEMSTVU, DALJE PLAKATIRANJE V LJUBLJANI, ZAGREBU, BEOGRADU IN VSEH OSTALIH MESTIH JUGOSLAVIJE IN INOZEMSTVA OSKRBI TOČNO IN SOLIDNO

ALOMA COMPANY

ANONČNA REKLAMNA D. S. O. Z.

LJUBLJANA - BEOGRAD

KONGRESNI TRG 3 BRENSKA ULICA 9